

## B.Com. Semester - 5 (CBCS) Examination

Oct/Nov. - 2019

## MANAGEMENT ACCOUNTING - 1(DISC. SPE. ELE -3)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

## Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate full mark of question.

પ્રશ્ન-1 શિવ લી.ના તા. 31-03-2018 અને 31-03-2019 ના રોજના સરવૈયા નીચે મુજબ છે. (20)

| જવાબદારીઓ                  | 31-03-18 | 31-03-19 | મિલકતો             | 31-03-18 | 31-03-19 |
|----------------------------|----------|----------|--------------------|----------|----------|
| ઈક્વિટી શેરમુદી દરેક રૂ.   |          |          | પાઘડી              | 50,000   | 40,000   |
| 10નો તેવા                  | 2,00,000 | 4,00,000 |                    |          |          |
| 10% ના રીડી.પ્રેક શેર દરેક | 1,00,000 | -        | પ્લાન્ટ            | 5,00,000 | 5,50,000 |
| રૂ.10નો રૂ.8 ભરપાઈ         |          |          |                    |          |          |
| સામાન્ય અનામત              | 1,00,000 | 50,000   | રોકાણો             | 50,000   | 70,000   |
| ન.નુ.ખાતું                 | 80,000   | 90,000   | સ્ટોક              | 80,000   | 1,30,000 |
| 14%ના પરિવર્તિત કરવા       | 1,50,000 | 75,000   | લેણીહુંડી          | 15,000   | 20,000   |
| પાત્ર ડિબેન્ચર             |          |          |                    |          |          |
| ઘસારા ભંડોળ પ્લાન્ટ ઉપર    | 80,000   | 1,00,000 | દેવાદારો           | 80,000   | 75,000   |
| મૂડી પરત અનામત             | -        | 25,000   | અગાઉથી ચૂકવેલ ખર્ચ | 15,000   | 5,000    |
| કરવેરા જોગવાઈ              | 25,000   | 30,000   | રોકડ - બેન્ક       | 25,000   | 32,000   |
| ઘાલખાધ અનામત               | 10,000   | 15,000   | પ્રાથમિક ખર્ચ      | 15,000   | 8,000    |
| બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ           | -        | 50,000   |                    |          |          |
| દેવીહુંડી                  | 25,000   | 30,000   |                    |          |          |
| લેણદારો                    | 40,000   | 35,000   |                    |          |          |
| સૂચિત ડિવિડંડ              | 20,000   | 30,000   |                    |          |          |
|                            | 8.30,000 | 9,30,000 |                    | 8.30,000 | 9,30,000 |

વધારાની માહિતી:

- 1) કંપની ધારાની જોગવાઈનું પાલન કરીને પ્રેકરન્સ શેર 5% પ્રીમિયમે પરત કરવામાં આવ્યા હતા. આ માટે સામાન્ય અનામત ખાતેથી રૂ.1,25,000 મૂડીપરત અનામત ખાતે લઈ જવામાં આવેલ છે.
- 2) મૂડી પરત અનામતમાંથી કંપનીએ બે શેર ધારકો ને એક બોનસ શેર આપેલ છે આ માટે 31-03-2018ના રોજ નોંધાયેલ ઈક્વિટી શેરને ધ્યાને લીધા છે.
- 3) વર્ષ દરમિયાન કંપનીએ પરિવર્તિત ડિબેન્ચર પૈકી 50% ડિબેન્ચરનું દરેક રૂ.10નો તેવા 7,500 ઈક્વિટી શેર માં રૂપાંતર કરેલ છે.
- 4) રૂ.1,00,000ની પડતર કિંમતનો (જેના પર એકત્રિત ઘસારો રૂ.50,000 છે) પ્લાન્ટ રૂ.45,000માં વેચવામાં આવેલ છે.
- 5) રૂ.20,000 ની ચોપડે કિંમતના રોકાણો રૂ.5,000 ના નફાથી વેચવામાં આવેલ હતા.
- 6) વર્ષ 2017-18ની કરવેરા જવાબદારી રૂ.30,000 ચૂકવવામાં આવ્યા છે.

ઉપરોક્ત માહિતી પરથી જરૂરી ખાતા, સુધારેલ નફા નુકશાન ખાતું, કાર્યશીલ મૂડીનું પત્રક અને ભંડોળ પ્રવાહ પત્રક તૈયાર કરો.

| જવાબદારીઓ            | 31-03-18  | 31-03-19  | મિલકતો              | 31-03-18  | 31-03-19  |
|----------------------|-----------|-----------|---------------------|-----------|-----------|
| શેર મૂડી             | 3,15,000  | 4,20,000  | સ્થિર મિલકતો(મુ.કી) | 8,40,000  | 9,97,500  |
| સામાન્ય અનામત        | 1,78,500  | 2,10,000  | બાદ ધસારો           | -2,41,500 | -304,500  |
| ન.નુ.ખાતુ            | 63,000    | 78,750    |                     | 5,98,500  | 6,93,000  |
| મૂડી અનામત           |           | 10,500    | રોકાણો              | 1,05,000  | 84,000    |
| 10%ના ડિબેન્ચર       | 2,10,000  | 1,47,000  | દેવાદારો            | 1,50,000  | 2,00,000  |
| લેણદારો              | 80,000    | 90,000    | સ્ટોક               | 63,000    | 70,000    |
| દેવીહુંડી            | 20,000    | 30,000    | લેણીહુંડી           | 40,000    | 46,000    |
| નહીં ચૂકવેલ ખર્ચ     | 26,000    | 16,500    | રોકડ                | 41,000    | 30,500    |
| કરવેરા જોગવાઈ        | 94,500    | 89,250    | પ્રાથમિક ખર્ચ       | 21,000    | 10,500    |
| સૂચિત ડિવિડન્ડ       | 31,500    | 37,800    |                     |           |           |
| નહીં ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ | -         | 4,200     |                     |           |           |
|                      | 10,18,500 | 11,34,000 |                     | 10,18,500 | 11,34,000 |

વધારાની માહિતી:

- 1) વર્ષ દરમિયાન રૂ.52,500ની પડતર કિંમતની એક સ્થિર મિલકત (જેના પર ભેગો થયેલ ધસારો રૂ.22,050 છે) તે રૂ.26,250 માં વેચવામાં આવેલ છે.
- 2) ચાલુ વર્ષના ધસારા જોગવાઈ રૂ.99,750 કરવામાં આવેલ છે.
- 3) 30% ડિબેન્ચર રૂ.103 ના ભાવે પરત કરવામાં આવ્યા છે.
- 4) વર્ષ દરમિયાન કેટલાક રોકાણો નફાથી વેચવામાં આવ્યા છે અને નફો મૂડી અનામત ખાતે જમા કરેલ હતો.
- 5) તા.31-03-2018 ના રોજ નો સ્ટોક પડતરકિંમતથી 20% ઓછી કિંમતે ગણેલ છે જ્યારે તા.31-03-2019 ના રોજનો સ્ટોક પડતર કિંમતે ગણેલ છે. સ્ટોક પડતર કિંમતે ગણવાની કંપનીની પ્રણાલી છે.
- 6) રૂ.14,700ની કિંમતની સ્થિર મિલકતો જેના પર પૂરેપૂરો ધસારો મંડી વાળેલ છે તે માંડવાળ કરવામાં આવી છે.
- 7) કરવેરા રૂ.94,500 ચૂકવેલ હતા.

તૈયાર કરો: (1) જરૂરી ખાતા. (2) સુધારેલ નફાનું પત્રક (3) કાર્યશીલ મૂડીનું પત્રક (4) ભંડોળપ્રવાહ પત્રક

પ્રશ્ન-2 વસ્તુ X ના એક ટનના ઉત્પાદન માટે વપરાતા પ્રમાણિત માલસામાનની વિગત નીચે મુજબ છે.

(20)

|          |   |             |          |              |
|----------|---|-------------|----------|--------------|
| માલસામાન | A | 300 કી.ગ્રા | કિલો દીઠ | રૂ.10ના ભાવે |
| માલસામાન | B | 400 કી.ગ્રા | કિલો દીઠ | રૂ.5ના ભાવે  |
| માલસામાન | C | 500 કી.ગ્રા | કિલો દીઠ | રૂ.6ના ભાવે  |

કોઈ એક ચોક્કસ માસ દરમિયાન વસ્તુ X ના 100 ટનનું ઉત્પાદન થયું અને નીચે મુજબ માલ સામગ્રીનો વપરાશ થયો.

|          |   |       |        |               |
|----------|---|-------|--------|---------------|
| માલસામાન | A | 35 ટન | ટન દીઠ | રૂ.9,000 લેખે |
| માલસામાન | B | 42 ટન | ટન દીઠ | રૂ.6,000 લેખે |
| માલસામાન | C | 53 ટન | ટન દીઠ | રૂ.7,000 લેખે |

ગણતરી કરો:

- 1) માલસામાન ખર્ચ વિચલન
- 2) માલસામાન ભાવ વિચલન
- 3) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- 4) માલસામાન મિશ્ર વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન-2 એક વસ્તુના ઉત્પાદનમાં A અને B એમ બે પ્રકારનો માલ સામાન વપરાય છે. નીચેની માહિતી ઉપલબ્ધ છે. (20)

|          | માલસામાન | પ્રમાણિત |         |         | ખરેખર   |         |         |
|----------|----------|----------|---------|---------|---------|---------|---------|
|          |          | કી.ગ્રા  | ભાવ રૂ. | રકમ રૂ. | કી.ગ્રા | ભાવ રૂ. | રકમ રૂ. |
| A        |          | 600      | 10      | 6000    | 500     | 11      | 5500    |
| B        |          | 900      | 12      | 10800   | 700     | 13      | 9100    |
|          |          | 1500     |         | 16800   | 1200    |         | 14600   |
| બગાડ 10% |          | -150     |         |         | -100    |         |         |
|          |          | 1350     |         | 16800   | 1100    |         | 14600   |

ગણતરી કરો:

- 1) માલસામાન ભાવ વિચલન
- 2) માલસામાન વપરાશ વિચલન
- 3) માલસામાન મિશ્ર વિચલન
- 4) માલ સામાન પડતર વિચલન

પ્રશ્ન-3 એક જોબ 30 અઠવાડીયામાં પૂર્ણ કરવાની છે. આ જોબ પર રોકાયેલા કામદારોનું પ્રમાણિત બંધારણ/જુથ તેમજ અઠવાડિક મજૂરી દર અને ખરેખર કામદારોની સંખ્યા તથા ચૂકવેલ મજૂરી દર નીચે મુજબ છે. (15)

| કામદાર પ્રકાર | પ્રમાણિત      |          | ખરેખર         |          |
|---------------|---------------|----------|---------------|----------|
|               | કામદાર સંખ્યા | મજૂરી દર | કામદાર સંખ્યા | મજૂરી દર |
| કુશળ          | 150           | 60       | 140           | 70       |
| અર્ધ કુશળ     | 90            | 40       | 60            | 50       |
| બિન કુશળ      | 120           | 30       | 160           | 20       |

આ જોબ 32 અઠવાડીયામાં પૂર્ણ થયો.

ગણતરી કરો:

- 1) મજૂરી પડતર વિચલન
- 2) મજૂરી દર વિચલન
- 3) મજૂર મિશ્ર વિચલન
- 4) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન

અથવા

પ્રશ્ન-3 નીચેની માહિતી એક કારખાનામાં વસ્તુ P ના એક એકમ બનાવવા રોકાયેલા કામદારો અંગેની છે. (15)

| કામદાર પ્રકાર | પ્રમાણિત |          |
|---------------|----------|----------|
|               | કલાકો    | મજૂરી દર |
| કુશળ          | 10       | 6        |
| અર્ધકુશળ      | 8        | 3        |
| બિનકુશળ       | 32       | 0.5      |

આ સમયનું ખરેખર ઉત્પાદન 2000 એકમોનું હતું જેના માટે લીધેલો સમય અને મજૂરી દર નીચે પ્રમાણે છે.

| કામદાર પ્રકાર | લીધેલ કલાકો | મજૂરી દર |
|---------------|-------------|----------|
| કુશળ          | 18000       | 7        |
| અર્ધકુશળ      | 16800       | 1.5      |
| બિનકુશળ       | 70000       | 0.4      |

ગણતરી કરો:

- 1) મજૂરી પડતર વિચલન
- 2) મજૂરી દર વિચલન
- 3) મજૂર કાર્યક્ષમતા વિચલન
- 4) મજૂર મિશ્ર વિચલન

પ્રશ્ન-4 અડવાણી લી નું બે વર્ષનું વેચાણ અનુક્રમે 7000 અને 9000 એકમોનું હતું અને રૂ.10000 નુકશાન તથા રૂ.10000 (15)  
નફો અનુક્રમે થયેલ છે. એકમ દીઠ વેચાણ કિંમત રૂ.100 છે.

તમારે ગણતરી કરવાની છે.

- 1) સ્થિર ખર્ચ ની રકમ
- 2) સમતુલ બિંદુ
- 3) રૂ.50,000 નો નફો કમાવા વેચાણ રૂપિયા અને એકમ
- 4) જ્યારે વેચાણ 10,000 એકમો હોય ત્યારે સલામતીનો ગાળો
- 5) જો વેચાણ કિંમતમાં 10% વધારો કરવામાં આવે તો નવું સમતુલ બિંદુ

અથવા

પ્રશ્ન-4 કરુણા લી. બે પ્રકારની વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે P1 અને P2. જે અંગે નીચેની માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે. (15)

| વિગત                         | P1        | P2      |
|------------------------------|-----------|---------|
| વેચાણ કિંમત                  | રૂ. 600   | 400     |
| સીધો માલસામાન                | રૂ. 200   | 160     |
| એકમ દીઠ મજૂર કલાકો           | 25 કલાક   | 10 કલાક |
| કલાક દીઠ મજૂરી               | રૂ. 4     | 4       |
| ચલિત શિરીરોપરિખર્ચ(મજૂરીના%) | 100%      | 100%    |
| કુલ સ્થિર ખર્ચ               | રૂ.200000 |         |

કામદાર કલાકો મર્યાદિત છે અને કંપનીની વધુમાં વધુ ઉત્પાદન ક્ષમતા P1 ના 1500 એકમો અને P2 ના 2000 એકમો છે અને વધુમાં વધુ ઉપલબ્ધ કામદાર કલાકો 37500 હોય ત્યારે સૌથી વધુ નફાકારક ઉત્પાદન મિશ્ર નક્કી કરો.

#### ENGLISH VERSION

Que-1 Following are the Balance Sheets of Shiv Ltd as on 31-03-2018 and 31-03-2019 (20)

| Liabilities                         | 31-03-18        | 31-03-19        | Assets               | 31-03-18        | 31-03-19        |
|-------------------------------------|-----------------|-----------------|----------------------|-----------------|-----------------|
| Equity Share each of Rs.10          | 2,00,000        | 4,00,000        | Goodwill             | 50,000          | 40,000          |
| 10%Redemable Pref. Share            |                 |                 | Plant                | 5,00,000        | 5,50,000        |
| each of Rs.10 Rs.8 paid up          | 1,00,000        | -               |                      |                 |                 |
| General Reserve                     | 1,00,000        | 50,000          | Investments          | 50,000          | 70,000          |
| Profit and Loss A/C                 | 80,000          | 90,000          | Stock                | 80,000          | 1,30,000        |
| 14% Convertible Debentures          | 1,50,000        | 75,000          | Bills Receivable     | 15,000          | 20,000          |
| Provision for depreciation on plant | 80,000          | 1,00,000        | Debtors              | 80,000          | 75,000          |
| Capital Redemption Fund             |                 | 25,000          | Prepaid Expenses     | 15,000          | 5,000           |
| Provision for Tax                   | 25,000          | 30,000          | Cash and Bank        | 25,000          | 32,000          |
| Bad Debt Reserve                    | 10,000          | 15,000          | Preliminary Expenses | 15,000          | 8,000           |
| Bank Overdraft                      |                 | 50,000          |                      |                 |                 |
| Bills Payable                       | 25,000          | 30,000          |                      |                 |                 |
| Creditors                           | 40,000          | 35,000          |                      |                 |                 |
| Proposed Dividend                   | 20,000          | 30,000          |                      |                 |                 |
|                                     | <b>8.30,000</b> | <b>9,30,000</b> |                      | <b>8.30,000</b> | <b>9,30,000</b> |

Additional Information:

- 1) During the year Company has redeemed the preference share at 5% premium after complying with the provision of the Companies Act. For this purpose an amount of Rs.1,25,000 has been transferred to capital redemption reserve from general reserve.
- 2) The Company has issued one bonus share for two equity shares held from capital redemption reserve. 31-3-2018 is the recorded date for issuing bonus share.
- 3) During the year Company has converted 50% of debentures into 7500 Equity shares of Rs.10 each.
- 4) A Plant costing Rs.1,00,000 (accumulated depreciation on this plant is Rs.50,000) was sold for Rs.45,000.
- 5) An investment having book value Rs.20,000 was sold at a profit of Rs.5,000
- 6) Rs.30,000 paid for tax liabilities for the year 2017-18

From the above information prepare necessary accounts, Adjusted Profit and Loss Account Statement of working capital and fund flow statement.

OR

Que-1 Following are the Balance Sheets of Shri Hari Ltd as on 31-03-2018 and 31-03-2019.

(20)

| Liabilities            | 31-03-18         | 31-03-19         | Assets               | 31-03-18         | 31-03-19         |
|------------------------|------------------|------------------|----------------------|------------------|------------------|
| Share Capital          | 3,15,000         | 4,20,000         | Fixed Assets at cost | 8,40,000         | 9,97,500         |
| General Reserve        | 1,78,500         | 2,10,000         | Less Depreciation    | -2,41,500        | -304,500         |
| Profit and Loss A/c    | 63,000           | 78,750           |                      | 5,98,500         | 6,93,000         |
| Capital Reserve        |                  | 10,500           | Investments          | 1,05,000         | 84,000           |
| 10% Debentures         | 2,10,000         | 1,47,000         | Debtors              | 1,50,000         | 2,00,000         |
| Creditors              | 80,000           | 90,000           | Stock                | 63,000           | 70,000           |
| Bills Payable          | 20,000           | 30,000           | Bills Receivable     | 40,000           | 46,000           |
| Unpaid Expenses        | 26,000           | 16,500           | Cash                 | 41,000           | 30,500           |
| Provision for Taxation | 94,500           | 89,250           | Preliminary Expenses | 21,000           | 10,500           |
| Proposed Dividend      | 31,500           | 37,800           |                      |                  |                  |
| Unpaid Dividend        |                  | 4,200            |                      |                  |                  |
|                        | <b>10,18,500</b> | <b>11,34,000</b> |                      | <b>10,18,500</b> | <b>11,34,000</b> |

Additional information:

- During the year a part of fixed assets costing Rs.52,500 (accumulated depreciation Rs.22,050) was sold for Rs. 26,250.
- Rs. 99750 is provided for current year depreciation.
- 30% of Debentures are redeemed at Rs.103
- Some of investments are sold during the year and profit is credited to capital reserve account
- Stock on 31-3-18 was valued 20% less than its cost. While stock on 31-3-19 is valued at cost. It is policy of the company to record the stock at cost.
- A fixed assets costing 14,700 which is fully depreciated is written off during the year.
- Income Tax of Rs. 94,500 is paid.

Prepare : (1) Necessary Accounts (2) Statement of operating profit  
(3) Statement of Working Capital (4) Fund Flow Statement

Que-2 The standard material cost to produce one tonne of product 'X' is

(20)

|                     |   |   |              |
|---------------------|---|---|--------------|
| 300 Kgs of material | A | @ | Rs,10 Per kg |
| 400 Kgs of material | B | @ | Rs,05 Per kg |
| 500 Kgs of material | C | @ | Rs,06 Per kg |

During a month 100 tonnes of product X were produced from the usage of

|                       |   |              |                   |
|-----------------------|---|--------------|-------------------|
| 35 tonnes of material | A | At a cost of | Rs.9000 per tonne |
| 42 tonnes of material | B | At a cost of | Rs.6000 per tonne |
| 53 tonnes of material | C | At a cost of | Rs.7000 per tonne |

Calculate:

- (1) Material Cost Variance
- (2) Material price variance
- (3) Material usage variance
- (4) Material mix variance

OR

Que-2 In the production of a product two kinds of materials A and B are used. Following information is available

(20)

| Material | Standard |       |               | Actual |       |               |
|----------|----------|-------|---------------|--------|-------|---------------|
|          | Kgs      | Price | Amount<br>Rs. | Kgs    | Price | Amount<br>Rs. |
| A        | 600      | 10    | 6000          | 500    | 11    | 5500          |
| B        | 900      | 12    | 10800         | 700    | 13    | 9100          |
|          | 1500     |       | 16800         | 1200   |       | 14600         |
| Loss 10% | -150     |       |               | -100   |       |               |
|          | 1350     |       | 16800         | 1100   |       | 14600         |

Calculate :

- (1) Material Price Variance
- (2) Material usage variance
- (3) Material mix variance
- (4) Material cost variance

Que-3 A job is to be completed in 30 weeks. The standard composition of workers engaged on the job with weekly wage rate and actual workers and weekly wage paid are as follow.

(15)

| Category     | Standard      |                        | Actual         |                        |
|--------------|---------------|------------------------|----------------|------------------------|
|              | No.of workers | Weekly rate per worker | No. of workers | Weekly rate par worker |
| Skilled      | 150           | 60                     | 140            | 70                     |
| Semi skilled | 90            | 40                     | 60             | 50                     |
| Unskilled    | 120           | 30                     | 160            | 20                     |

The job is completed in 32 weeks.

Calculate :

- (1) Labour Cost Variance
- (2) Labour rate Variance
- (3) Labour mix Variance
- (4) Labour Efficiency Variance

OR

Que-3 Following is the information about labour employed in a factory for the production of one unit of product 'P' (15)

| Category     | Standard            |
|--------------|---------------------|
|              | Hours Wage rate Rs. |
| Skilled      | 10 6                |
| Semi skilled | 8 3                 |
| Unskilled    | 32 0.5              |

Actual production during the period was 2000 units. Time taken for the production and wage rate are stated below.

| Category     | Hours taken | Wage rate per hour Rs. |
|--------------|-------------|------------------------|
| Skilled      | 18000       | 7                      |
| Semi skilled | 16800       | 1.5                    |
| Unskilled    | 70000       | 0.4                    |

You are required to calculate:

- (1) Labour Cost Variance (2) Labour rate Variance  
(3) Labour Efficiency Variance (4) Labour mix Variance

Que-4 Advani and company sold in two successive year 7000 and 9000 units and incurred a loss of Rs.10000 and earn Rs.10000 as profit respectively. The selling price per unit is Rs.100 (15)

Calculate;

- 1) The amount of fixed cost
- 2) Break – even point
- 3) Sales in units and ruppes to earn a profit of Rs.50000
- 4) Margin of safety when sale is 10000 units
- 5) New break – even point if selling price increases by 10%

OR

Que-4 Karuna Ltd. Manufactures two products P1 and P2. Following information is obtained relating to the products. (15)

| Particulars                   |           | P1     | P2     |
|-------------------------------|-----------|--------|--------|
| Selling price                 | Rs.       | 600    | 400    |
| Direct material               | Rs.       | 200    | 160    |
| Labour hour required per unit |           | 25 hrs | 10 hrs |
| Wage rate per hour            | Rs.       | 4      | 4      |
| Variable overhead (% of wage) |           | 100%   | 100%   |
| Total fixed cost.             | Rs.200000 |        |        |

Labour hour is in short supply and production capacity of the company is 1500 units of 'P1' and 2000 units of 'P2' and the maximum labour hours available are 37500, then how many units of each product should be produced to get maximum profit?

\*\*\*\*\*